נתנדב לזכות הרבים

בסיעתא דשמיא

גליון פרדס התורה

פרשת וישלח תשפ"ז

אדיש

א קוואל פון חיזוק

מאמר הפרשה • תפילה • הודאה • בדרכי הצדיקים •

טבריא של מעלה • מתוך שלא לשמה בא לשמה

פרנס הגליון

נתנדב לז"נ הרה"ק רבינו **יואל**
בן הרה"ק רבינו **חנני' יו"ט ליפא**
זצוקללה"ה מסאטמאר
ע"י **הרוצה בעילום שמו** הי"ו
ולזכות ברכה והצלחה בכל ענינים

= פרנסי חודש כסלו =

הגליון בלשה"ק
נתנדב ע"י
הרה"ח ר' **אפרים**
אקערמאן הי"ו
לרגל הולדת בנו
למזל טוב

הגליון באידיש
נתנדב ע"י
הרה"ח ר' **אברהם**
בערקוי הי"ו
לזכות ברכה והצלחה
בכל הענינים

השיעורים על הטעלעפאון ליין
נתנדב ע"י
הרה"ח ר' **יואל**
ברוין הי"ו
לזכות ברכה והצלחה
בכל הענינים

י"ל ע"י מערכת 'פרדס התורה' לכתיבת ועריכת שיעורי מורינו הרב שליט"א

◆ ◆ ◆

הגליון יצא לאור בהסכמת גדולי ישראל בארץ הקודש, דיינו העדה החרדית, וגדולי רבני ארה"ב

(ההסכמות במילואם נמצא בספר 'טבריא של מעלה' שיצא לאור ע"י מורינו הרב שליט"א)

◆ ◆ ◆

די גליונות קען מען באקומען ביי די פאלגענדיגע לאקאלן:

בארא פארק
ביהמ"ד שומרי שבת
5302 13 Ave.
ביהמ"ד עדת יראים וויען
1350 50 St.
ביהמ"ד הדרת קודש
סוואליווע
4801 15 Ave.

ווילי'אמסבורג
בנין בראך למטה
לאקער #405
Bedford Cor. Park
כתר דזשודעיקא
801 Bedford Ave.
מאורות
218 Wallabout St.

מאנסי
ביהמ"ד זוועהיל
101 W Maple Ave.
שיינער'ס שול
18 Forshay Rd.

קרית יואל
כתר דזשודעיקא
97 Acres Rd.

לעיקוואד
כתר דזשודעיקא
12 America Ave.
ביהמ"ד סאטמאר
405 Forest Ave.
ביהמ"ד צאנז
קלויזענבורג
25 Havens Ave.
ביהמ"ד בעלזא
44 Grove Springs Ct.

טאמס ריווער
ביהמ"ד קהל בני יששכר
1767 Whitesville Rd.

פלטבוש
MB VINEYARD
3012 AVE J

◆ ◆ ◆

©

להצטרפות קבלת שיעורי מורינו הרב שליט"א והגליונות באימייל, ניתן לפנות:
shiurimlishmo@gmail.com

להצטרפות קבלת הגליונות לבד באימייל, ניתן לפנות:
pardesgilyones@gmail.com

פרדס התורה

פרשת וישלח
תשפ"ז
גליון 56

שיעורי
הרה"ג רבי יששכר יהודה
בערקוי שליט"א
אב"ד פרדס התורה
מה"ס שו"ת יהודה מהוקקי

אידיש

זכות פטרון השנה נתנדב לעילוי נשמת
אלטע פערל רויזא בת הרה"ח ר' חיים משה ע"ה
נפטרה ו' ניסן תשפ"ו אחר קבלת יסורים באהבה ובאמונה ובטחון,
והיתה למופת לזה לכל משפחתה ומכירי' • ת.נ.צ.ב.ה.

מאמר הפרשה

די יסודות פון בויען א אידישע שטוב

ותרי"ג מצות שמרתי

"וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב עִם לָבָן גַּרְתִּי וָאֵחַר עַד עָתָּה" (לב, ה).

בס"ד וועלן מיר ארומרעדן איבער די יסודות החיים: ווי אזוי צו מאכן א געשמאקע אטמאספערע אין שטוב, און בויען א חומה בצורה אז די השפעה פון די גאס זאל נישט קענען אריינקומען.

יעקב אבינו שיקט א שליחות דורך מלאכים צו עשו, און ער זאגט אים אזוי: "כֹּה תֹאמְרוּן לַאדֹנִי לְעֵשָׂו" - אזוי זאלט איר רעדן צו מיין ברודער עשו: "כֹּה אָמַר עַבְדְּךָ יַעֲקֹב" - אזוי זאגט דיין קנעכט יעקב, "עִם לָבָן גַּרְתִּי" - מיט לבן האב איך געוואוינט, "וָאֵחַר עַד עָתָּה" - און איך האב מיך דארט אויפגעהאלטן ביז יעצט.

רש"י טייטשט אויס וואס ליגט אין די ווערטער. זאגט רש"י (אין דער צווייטער פשט): **"עם לבן הרשע גרתי"** - איך האב געוואוינט מיט לבן הרשע און איך האב נישט מורא געהאט פון אים; איך האב מיך געהאלטן שטארק. **"ותרי"ג מצות שמרתי"** - איך האב אפגעהיטן די תרי"ג מצות. נאך מער, **"ולא למדתי ממעשיו הרעים"** - איך האב מיך נישט אנגעלערנט פון זיינע שלעכטע מעשים. אויב אזוי, האב איך מורא'דיגע זכותים און איך בין זייער שטארק אין קדושה. ער וויל דערמיט זאגן פאר עשו: איך האב אויך נישט מורא פון דיר; אזוי ווי איך בין בייגעקומען לבן, וועל איך דיר אויך בייקומען.

די קשיא: וואס איז דער סוד פון נישט נתפעל ווערן פון די גאס?

די מפרשים אויף רש"י שטעלן זיך דא אויף צוויי מורא'דיגע דיוקים.

דער ערשטער דיוק: רש"י זאגט "ותרי"ג מצות שמרתי" - איך האב אפגעהיטן די תרי"ג מצות, עס שטייט נישט "תרי"ג מצות **עשיתי"** (געטון). פארוואס האט רש"י גענוצט דאס ווארט "שמרתי" אנשטאט "עשיתי"?

דער צווייטער דיוק איז: רש"י זאגט דא אז הגם יעקב אבינו האט מקיים געווען תרי"ג מצות, איז מען נאכנישט פארזיכערט פון לבן הרשע; אפילו איינער וואס היט אפ די תרי"ג מצות דארף נאך אלץ מורא האבן פאר לבן הרשע. יעקב ברענגט דא ארויס א חידוש, אז טראץ דעם וואס ער האט מקיים געווען די מצות, האט ער זיך געמוזט האלטן פעסט "ולא למדתי ממעשיו הרעים" - זיך נישט אפצולערנען פון זיינע מעשים.

מען דארף פארשטיין: **וואס איז טאקע דער שליסל זיך נישט אפצולערנען פון שלעכטע מעשים? און אפילו ווען איינער היט תורה ומצוות, וואס איז דער סוד אז מען זאל נישט נתפעל ווערן פון די גאס?**

אינעם גליון:

3 מאמר הפרשה
7 תפילה
11 הודאה
12 מתוך שלא לשמה בא לשמה
13 בדרכי הצדיקים
14 טבריא של מעלה

דער שליסל צו הצלחה אין חינוך: אור הפנים אין שטוב

לאמיר אביסל אריינגיין אין דעם מורא'דיגן ענין פון אריינברענגען אן אטמאספערע פון שמחת החיים און השראת השכינה אין א שטוב.

יעדער איינער וואס בויט אויף א שטוב און ערציט קינדער, אייניקלעך און דורות הבאים, פארשטייט אז כדי צו האבן הצלחה אין חינוך מוז זיין א מורא'דיגע געשמאקע און לעכטיגע אוויר אין שטוב. עס דארף זיין אן "אור הפנים" אין שטוב, אזוי ווי מיר בעטן ביים סוף פון יעדע שמונה עשרה: "ברכנו אבינו כולנו באור פניך". מיר בעטן אז עס זאל זיין אן אור הפנים. יעדער וויל זוכה זיין צו השראת השכינה אין שטוב, סיי פאר זיין אייגענע פריוואטע עבודת השם און סיי כדי צו מחנך זיין די קינדער.

די שאלה איז נאר: **ווי אזוי מאכט מען דאס?** די צווייטע זאך וואס יעדער וויל אויסגעפינען איז דער באהאלטענער שליסל: **ווי אזוי קען מען אפהיטן די שטוב אז מען זאל נישט נשפע ווערן פון די גאס און פונעם עולם החיצוני?**

אין דעם זענען דא צוויי נקודות: איין נקודה איז **די גוי'אישע גאס** - אז די שטוב זאל זיין אפגעזונדערט פון דארט; און די צווייטע נקודה איז, אז אפילו ווען א מענטש איז שוין אפגעזונדערט פון די גוי'אישע גאס, וויל ער דאך אז די קינדער און אייניקלעך זאלן וויסן אז **די איינציגסטע מטרה איז תורה, מצוות, מעשים טובים און מדות טובות.** ווי אזוי ברענגט מען דאס אריין אין שטוב, אז מען זאל נישט נתפעל ווערן פון די מגושם'דיגע גאס און נישט אריינברענגען קיין פרעמדע השקפות אין שטוב?

לאמיר זען וואס רש"י אנטפלעקט אונז דא.

דער חידוש פונעם מבי"ט: שמרתי מלשון ציפיה

דא קומט אריין דער הייליגער **מבי"ט**, וואס איז געווען א בן דור פונעם הייליגן 'בית יוסף' און א רב אין צפת וואו ער האט אנגעפירט מיט א גרויסע ישיבה. כידוע האבן דער בית יוסף און דער מבי"ט דעמאלטס געפירט כלל ישראל און מרביץ תורה געווען. דער מבי"ט האט מחבר געווען פילע ספרים, און איינע פון די ספרים וואס ער האט איבערגעלאזט פאר כלל ישראל אויף עניני עבודת השם איז דער ספר **'בית אלקים'**. אין זיין הקדמה אין פרק ז' רעדט ער ארום איבער די נקודה פון "ותרי"ג מצוות שמרתי".

ער ברענגט דארט ארויס, אז ווען א מענטש איז מקבל און ער האפט און וויל מקיים זיין א מצוה - אפילו אויב ער האט עס נאכנישט געטון בפועל, אבער ער שטרעבט דערפאר און קאכט דערין - זאגט דער רבוש"ע: "ביי מיר האסטו עס שוין מקיים געווען".

ער ברענגט אן אפענעם פסוק (במדבר ט, ה): "וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַפֶּסַח". די גמרא דרש'נט דערויף, אז הגם די אידישע קינדער האבן נאך דעמאלטס נישט מקריב געווען דעם קרבן פסח, נאר בלויז געהערט די מצוה פון משה רבינו, **אבער וויבאלד זיי האבן אנגעהויבן צו "קאכן" אין דעם ענין און זיך מתלהב געווען, און די אש דקדושה האט אנגעהויבן ברענען אין זיי, זאגט די תורה אז עס ווערט גערעכנט כאילו זיי האבן עס שוין געטון.**

דער הייליגער מבי"ט זאגט ווייטער: מיר געפינען ביי יעקב אבינו, ווען ער האט געהערט די חלומות פון יוסף הצדיק, שטייט (בראשית לז, יא) "וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר". רש"י טייטשט דארט: "יושב ומצפה וממתין מתי יתקיים הדבר" - יעקב אבינו האט געהאפט און געווארט ווען די חלומות וועלן שוין מקוים ווערן. **קומט אויס אז דאס ווארט "שמר" אדער "שמרתי" מיינט נישט בלויז אפהיטן, נאר עס מיינט א מענטש וואס ווארט און האפט.**

זאגט דער הייליגער מבי"ט: **יעקב אבינו האט א גאנצע צייט געהאט כיסופים און השתוקקות מקיים צו זיין תרי"ג מצוות.** הגם ער איז געווען אין חוץ לארץ און האט נישט געקענט מקיים זיין מצוות התלויות בארץ ווי תרומות ומעשרות אדער אכילת קדשים, און ער האט אויך נישט געקענט מקיים זיין די מצוה פון כיבוד אב ואם בפועל ווייל ער איז נישט געווען נעבן יצחק און רבקה - כאטש זיין גאנצע שטוב האט ער אויפגעשטעלט לויט זייער באפעל - דאך האט ער געוואלט משמש זיין זיין טאטן און מאמען בפועל.

יעקב אבינו'ס ברען פאר מצוות אין בית לבן

זאגט דער מבי"ט: ווען יעקב אבינו איז געווען אין בית לבן, האט ער נישט באהאלטן די אלע זאכן. ער האט צאמגענומען די שבטי קה און זיינע אייניקלעך און כסדר גערעדט צו זיי: **"מיינע הייליגע קינדער, מיר זענען יעצט אין חוץ לארץ און מיר קענען נישט מקיים זיין תרומות ומעשרות, אבער באלד וועלן מיר ארויפגיין קיין ארץ ישראל און מיר וועלן עס קענען טון! באלד וועלן מיר זען דעם הייליגן טאטן יצחק און די מאמע רבקה, און איר וועט זען די הייליגע אבות און אמהות און מקיים זיין כיבוד אב ואם".**

יעקב אבינו איז געווען בבחינת "תרי"ג מצות שמרתי" - זאגט דער מבי"ט - מלשון "ואביו שמר את הדבר", ער איז געזעסן און געווארט. יעקב אבינו האט א גאנצע צייט געקאכט ביי לבן אין דער היים: "ווען וועלן מיר שוין קענען מקיים זיין די תרי"ג מצוות?"

ממילא ווערט עס גערעכנט כאילו ער האט עס אליין געטון. עד כאן דברי המבי"ט.

דער השפעה פון דעם טאטע'ס ברען אויף די קינדער

יעצט פארשטייט מען שוין גוט די צווייטע העלפט פון רש"י.

אויב דער פשט איז אז מען לייגט אריין אין די קינדער א ברען פאר תורה ומצוות - דאס הייסט, נישט נאר מען איז מקיים תורה ומצוות, נאר מען וויזט פאר די קינדערלעך "כי הם חיינו ואורך ימינו", אז די תורה ומצוות איז אונזער גאנצע לעבן - אויב מען קען יעצט נישט מקיים זיין אכילת תרומות ומעשרות, פעלט ממש א חלק פונעם לעבן. **אויב מען קען נישט זען דעם הייליגן טאטן יצחק מיט די הייליגע מאמע רבקה, פעלט עפעס אינעם לעבן!**

תורה ומצוות אלס די נקודת החיים

און די הייליגע שבטי קה האבן דאס צוגעזען; די אייניקלעך פון יעקב אבינו האבן דאס מיטגעלעבט. **זיי האבן געזען ווי דער טאטע יעקב, דער זיידע יעקב, האלט עס ממש נישט אויס! זיי האבן נישט נאר געזען ווי יעקב אבינו איז מקיים תרי"ג מצוות, נאר זיי האבן געזען ווי יעקב אבינו ברענט אין די תרי"ג מצוות, ער לעבט דערין!** ממילא האבן זיי אנגעהויבן צו זען אז תורה און מצוות זענען נישט בלויז א פליכט וואס מען דארף מקיים זיין און ניין ווייטער, און נאכדעם חלילה זיין 'כתינוק הבורח מבית הספר'.

זיי האבן געזען אז תורה און מצוות זענען דאס לעבן אליין, און אלעס ארום דעם איז נאר א 'הכשר מצוה'. דאס עסן, טרינקען, די בגדים, דאס הויז, די גאנצע מקנה וואס יעקב האט געהאט ביי לבן, די אלע שעפסעלעך און לעמעלער, די גאנצע רכוש - דאס אלעס איז נאר א 'הכשר' כדי מען זאל קענען דינען דעם אייבערשטן, אבער דער עיקר איז תורה ומצוות.

דער ברען איז אריינגעגאנגען אין די הייליגע שבטי קה, אין די קינדערלעך און אין די אייניקלעך. ממילא האבן זיי זיך אויטאמאטיש נישט אפגעלערנט פון לבן הרשע.

לענענו, **ווען מען לייגט אריין אין די קינדער א ברען אין תורה ומצוות, און מען באלייכט די קינדערלעך און די אייניקלעך אז תורה און מצוות זענען די נקודת החיים, ווערט מען אויטאמאטיש אפגעזונדערט פון די גאס - סיי פון די גוי'אישע גאס און סיי פון די מגושמ'דיגע גאס.** און דאס איז א חלק פונעם **'סור מרע'** דורך דעם חלק פון **'עשה טוב'**, עס קומט אריין א לעכטיגע השראת השכינה.

די מעשה פונעם פאנעוועזשער רב: דעם וועג צום בית המקדש

לאמיר זען וואס מיר קענען זיך ארויסלערנען דערפון אלס **'הלכה למעשה'** פאר אונזער שטוב, מדי יום ביום ומדי שבוע בשבוע.

עס איז געווען א מוראדיגע מעשה וואס דער הייליגער **פאנעוועזשער רב** זי"ע האט דערציילט, וואס האט פאסירט בזמן שבית המקדש היה קיים.

מיר ווייסן אז בזמן שבית המקדש היה קיים האבן אידישע קינדער געהאט א מצוה פון עולה רגל זיין, "שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך". ווען מען איז געגאנגען עולה רגל זיין, ווי אזוי האבן אידן געוואוסט דעם וועג? עס זענען נישט געווען קיין גרויסע שילדן און טאוולען (סיינס) אויפן ווענ. בלית ברירה האבן זיי געמוזט אריינקלאפן אין די שטובער און פרעגן: "ווי אזוי גייט מען ארויף צום בית המקדש?"

דאס האט נישט נאר פאסירט פאר א יו"ט, נאר ממש טאג טעגליך האבן אלפי רבבות ישראל ארויפגעגאנגען צום בית המקדש ברענגען קרבנות.

יעדע טאג, צוויי-דריי מאל א טאג, האבן די קינדערלעך געהערט קלאפן אויפן טיר, און א מענטש פרעגט זיי: "ווי אזוי גייט מען ארויף צום בית המקדש?" די קינדערלעך זעען ווי ער ברענגט א קרבן, ער ברענגט טויבעלעך, ער ברענגט ביכורים. די קינדערלעך זאגן אים: "גיי ביז די נעקסטע שטאט, און דארטן וועסטו פרעגן ווייטער". ער איז אנגעקומען צו די נעקסטע שטאט און נאכאמאל אריינגעקלאפט אין א טיר. אזוי איז עס געגאנגען א גאנץ יאר.

ווער רעדט נאך ווען עס איז געקומען די צייט פון שלש רגלים, ווען עס איז געקומען יום טוב? דעמאלט האט זיך ממש יעדע פאר מינוט געהערט א געקלאפעכץ אויפן טיר: "וואו איז די וועג צום בית המקדש?" און די קינדערלעך האבן געווינזן: "גיי אהער און גיי אהין". **יעדע קליין קינד האט פונקטליך געוואוסט ווי אזוי צו ווייזן פאר עלטערע מענטשן,**

טאטעס און זיידעס, דעם וועג צום בית המקדש.

האט דער פאנעוועזשער רב ווייטער דערציילט: עס איז דא א **גמרא** אין מסכת מכות (ט, ב), אויפן פסוק (דברים יט, ג) "תָּכִין לְךָ הַדֶּרֶךְ". די תורה הקדושה זאגט אז מען דארף אויסשטעלן טאוולעך פונקטליך וואו די ערי מקלט געפינען זיך. דא האט מען נישט דארפן אריינקלאפן אין קיין טירן. דער רוצח וואס האט געדארפט אנטלויפן אין א 'עיר מקלט', האט פונקטליך געוואוסט וואו עס איז; ער האט נישט געטארט אריינקלאפן אין קיין שטיבער, מען האט אים פונקטליך ארויסגעשטעלט די מאפע.

פארוואס זענען נישט געווען קיין טאוולעך צום בית המקדש?

האט דער הייליגער פאנעוועזשער רב געפרעגט א מורא'דיגע קשיא: איך פארשטיי נישט, **פארוואס וועלן מען איז געגאנגען עולה רגל זיין האט מען אויך נישט געשטעלט קיין טאוולעך? פארוואס האט מען נישט געהאלפן די אידישע קינדער?** א גאנץ יאר האבן אידן כסדר געבראכט קרבנות, און בפרט וועלן עס איז געקומען פאר א יום טוב און מיליאנען אידן האבן עולה רגל געווען - פארוואס האט מען זיי נישט געהאלפן און געשטעלט טאוולעך? דווקא ביי א רוצח וואס אנטלויפט אין א עיר מקלט, אים שטעלט מען ארויס טאוולעך?

האט דער פאנעוועזשער רב געזאגט: איך וועל דיר מסביר זיין וואס דא גייט פאר. **דער רבוש"ע האט געוואלט אז דער בית המקדש, וואס איז "משוש כל הארץ" און ברענגט חיות פאר די גאנצע וועלט, זאל זיין עפעס וואס יעדע אידישע הויז לעבט מיט.** אפילו די אידן וואס האבן נישט געוואוינט אין ירושלים, נאר ווייט אוועק, האט דער רבוש"ע געוואלט אז די טאטעס, די מאמעס, די קינדערלעך און די אייניקלעך, אלע זאלן מיטגעלעבן מיטן בית המקדש!

די שאלה איז נאר: **ווי אזוי לעבט מען עס מיט וועלן מען איז אזוי ווייט פונעם בית המקדש?** דער תירוץ איז: ווייל יעדער איד וואס איז ארויפגעגאנגען צום בית המקדש האט נישט געוואוסט דעם וועג, **האט ער בלית ברירה געמוזט אריינקלאפן אין א שטוב אין דעם דארף און פרעגן ווי אזוי מען גייט ארויף.** דאס קינד האט געעפנט די טיר און פונקטליך געוואוסט צו זאגן דעם וועג צום בית המקדש.

חינוך דורך מיטפילן און מיטטיילן די קרושה

דעם נעקסטן טאג האט נאכאמאל עמיצער אריינגעקלאפט אין טיר... און דאס קינד האט אים ווייטער געוויזן דעם וועג. קומט אויס אז **די קינדערלעך אין שטוב זענען אויפגעברענגט געווארן מיטן בית המקדש. דאס איז געווען דער חינוך אין שטוב.** צוויי-דריי מאל א טאג האט מען געקלאפט אין טיר: "ווי אזוי גייט מען ארויף צום בית המקדש?" אזוי האט די גאנצע שטוב געלעבט מיטן בית המקדש. וועלן דער טאטע איז אהיימגעקומען האט מען גערעדט פונעם בית המקדש, פון די עבודה, פון די כהנים און לויים, פון די ניסים, פון די סנהדרין, פון קדושת ירושלים און פון די השראת השכינה.

דער רבוש"ע האט געוואלט מען זאל מיטגעלעבן דערמיט; ער האט כביכול געוואלט מען זאל מאכן א גאנצן מצב דערפון. ווידער וועלן א רוצח לויפט אין א עיר מקלט, האט דער רבוש"ע נישט געוואלט ער זאל קלאפן אויפן טיר. זאגט דער רבוש"ע: "תָּכִין לְךָ הַדֶּרֶךְ" - מאך אים טאוולען ער זאל פונקטליך וויסן וואו צו לויפן, כדי ער זאל נישט אריינקלאפן אין קיין איין אידיש שטוב פרעגן וואו די עיר מקלט איז. **א קינד זאל אפילו נישט וויסן אז עס עקזיסטירט אזא זאך ווי א רוצח.**

דער פאנעוועזשער רב האט אונז דערציילט א מורא'דיגע מעשה, אז דער וועג ווי אזוי מחנך צו זיין קינדער און אייניקלער איז דורך מאכן א "מצב" פון די ענינים: **מ'מאכט א מצב פון דעם בית המקדש, מ'מאכט א מצב פון א שבת, און מ'מאכט א מצב פון א יום טוב.**

הלכה למעשה: מאכן א "מצב" פון רוחניות אין שטוב

לאמיר זען וואס מיר קענען ארויסנעמען דערפון **'הלכה למעשה'.**

א קינד וואס וועקט זיך אויף אינדערפרי - א אינגעלע וואס דארף גיין אין חדר פרייטאג צופרי - און ער שמעקט אין שטוב ווי אזוי די מאמע באקט חלות, דאס ברענגט אריין אן אויר דקדושה אין שטוב און עס מאכט א מצב.

א קינד וואס זעט אז חצות היום איז דער טאטע שוין אהיימגעקומען פון די ארבעט און ער גייט שוין אין מקוה, ער לערנט שוין חומש רש"י מיט'ן אור החיים הקדוש - **וועלן ער זעט דעם מצב אין שטוב, ווערט דאס קינד אויפגעצויגן מיט קדושת שבת.**

א קינד וואס זעט אז וועלן עס קומט פרייטאג צונאכטס איז דאס זאגן "שלום עליכם" א מצב, דער

קידוש איז א מצב, און די זמירות זענען א מצב; און וועג מ'ענדיגט די סעודה זעט ער ווי דער טאטע זעצט זיך אוועק לערנען - ער לערנט דעם אור החיים הקדוש, דעם אלשיך הקדוש, אדער ער עפנט אויף ספרי חסידות - דאס קינד זעט אז ביי זיין טאטע איז שבת קודש א "מצב".

כי הם חיינו: מאכן א "מצב" לכבוד התורה

דאס איז פונקט אזוי ווי מ'האט געמאכט א מצב אין בית המקדש. דאס איז דער "מצב" וואס יעקב אבינו האט געמאכט מיט די הייליגע שבטים. דאס איז דער פשט פון "ותרי"ג מצות שמרתי", וואס דער הייליגער מבי"ט זאגט אז יעקב אבינו האט געמאכט א חומה מיטן האפן און ווארטן מקיים צו זיין די תרי"ג מצוות, און דאס זאגט ער פאר עשו: **"מיט דעם גיי איך אויך מלחמה האלטן קעגן דיר"**.

א טאטע וואס לערנט און ענדיגט א מסכתא, קען אהיימקומען און וויטער אנגיין מיט זיין טאג כרגיל - דאס איז איין מהלך. אבער ער קען אויך מאכן א מצב דערפון. ער קומט אהיים שבת קודש און זאגט פאר די קינדער: **"קינדערלער! איך האב געמאכט א סיום, מיר גייען מאכן א מלוה מלכה לכבודה של תורה"**. די מאמע גרייט צו א ספעציעלע מלוה מלכה ווייל דער טאטע האט געמאכט א סיום, און ביים סיום טאנצט מען און מען זינגט מיט די קינדער און אייניקלער.

דאס אז דער טאטע אדער דער זיידע האבן געמאכט א סיום, ברענגט אריין א גאנץ אנדערע לופט אין שטוב. דאס זונדערט אפ פון די גאס און ווייזט פאר די קינדער וואס עס מיינט "כי הם חיינו ואורך ימינו". עס לערנט זיי אויס אז די גשמיות'דיגע גאס איז נישט דער פונקט פון שמחת החיים, נאר די תורה ומצוות זענען אונזער לעבן.

די קינדער זעען דאס און זייערע פנימ'ער לייכטן; שפעטער טוען זיי דאס אליין וויטער, און דאס ברענגט אראפ א השראת השכינה אין שטוב.

דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין מקיים צו זיין דעם **"חייב אדם לומר: מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, אברהם יצחק ויעקב"** (תנא דבי אליהו). מיר זאלן זיך אפלערנען פון די אבות און אמהות, און בעזה"י זוכה זיין צום אור הפנים און השראת השכינה אין אונזערע הייזער, און זען בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, אמן!

תפילה - חלק ג'

די כח התפילה צוזאמען מיט "בטחון"

די קשיא פון די ראשונים: פארוואס דארף מען דאוונען?

די הייליגע **ראשונים** כמלאכים פרעגן שוין די קשיא: לכאורה, אויב דער פשט איז "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" - אלעס וואס דער אייבערשטער טוט איז גוט - און דאס איז א חלק פונעם חיוב אמונה ובטחון, אז מען דארף גלייבן אז אלעס איז פונעם אייבערשטן און אלעס וואס ער טוט איז לטובה, אויב אזוי דארף מען פארשטיין: **וואס איז דער ענין פון תפילה? פארוואס דארפן מיר דאוונען?**

דער רבוש"ע דאך ממילא אויספירן וואס עס איז נגזר געווארן. חז"ל זאגן אונז "מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה", און ווי עס איז שוין מבואר אין די ראשונים און אחרונים, גייט דאס ארויף אויף אלע הצטרכות'ן פון א מענטש. דאס מיינט נישט נאר זיין חלק הפרנסה, נאר אלע באדערפענישן פון א מענטש זענען שוין נגזר געווארן פון אנהייב יאר, און אלעס וואס איז נגזר געווארן איז דאך "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד". אויב אזוי, **וואס איז דער ביאור פונעם ענין פון תפילה א גאנץ יאר?**

בעצם האט די קשיא אין זיך צוויי חלקים: סיי אויף די 'תפילות קבועות', און סיי אויף די 'תפילות שאינן קבועות', ווי למשל זאגן

תהלים. אויף די חלק פון תפילות קבועות דארף מען פארשטיין: **וואס איז דער ביאור הענין אז מיר דאוועגנן דריי מאל א טאג, וועגן אלעס איז שוין נגזר געווארן לטובה פון אנהייב יאר?**

די צווייטע שאלה איז: **וואס איז דער ביאור פונעם ענין וואס מיר האבן געוואוסט אין אלע דורות, אז וועגן א איד דארף עפעס, נעמט ער ארויס א תהלים'ל און דאוועגט צום אייבערשטן?** מיר אלע וויסן דאך אז וועגן א מענטש דארף א ישועה, זאגט דער ייליגער **רמב"ם** אז דאס איז א מצוה מן התורה צו דאוועגנען. און אפילו דער **רמב"ן**, וואס האלט אז תפילה איז מדרבנן, האלט אבער אז אין א צייט וואס א מענטש דארף א ישועה (ווי למשל אין אן עת צרה ח"ו), איז די תפילה א דאורייתא.

אבער לכאורה, אויב "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד", וואס איז דער באדייט פון תפילה?

"ולעבדו בכל לבבכם"

די שאלה וואס מיר פרעגן דא איז ח"ו נישט וויל מיר ווילן חוקר זיין; מיר פרעגן די קשיא פשוט כדי מעורר צו זיין דאס הארץ. מיר ווילן פשוט עפענען דאס הארץ, וויל מיר ווייסן אלע אז "רחמנא ליבא בעי" - דער אייבערשטער דארף אונזער הארץ.

ממילא, וויבאלד דער רבוש"ע ויל אונזער הארץ, און מיר ווייסן דאך פון די ייליגע ספרים - און פון דארט לערנט ארויס דער ייליגער רמב"ם - אז די מצות עשה דאורייתא פון תפילה קומט פונעם פסוק "ולעבדו בכל לבבכם", אז מען דארף דינען דעם אייבערשטן מיט'ן הארץ. וועגן א מענטש איז נישט קלאר ווי אזוי תפילה ארבעט, איז זיין הארץ פארמאכט. דערויבער, **כדי מיר זאלן קענען דאוועגנען מיט א פתיחת הלב, וואס דאס איז דער עיקר תפילה ווי עס שטייט "ולעבדו בכל לבבכם", דערויבער פרעגן מיר די שאלה.**

בעזרת ה' וועלן מיר זען וואס די ייליגע ראשונים האבן אונז געענטפערט.

ספר "המספיק לעובדי השם"

עס איז דא א ספר וואס דער רבוש"ע האט געגעבן אלס א מתנה פאר כלל ישראל, געשריבן דורך איינעם פון די ראשונים כמלאכים: דער ספר **'המספיק לעובדי השם'** פונעם ייליגן רבי אברהם בן הרמב"ם. אויסער דעם וואס וועגן מען לערנט דעם ספר איז עס א פסק הלכה פון א ראשון, איז ער דאך געווען א תלמיד מובהק פון זיין ייליגן פאטער, דעם רמב"ם. עס זענען דא פילע זאכן פונעם רמב"ם וואס מיר וויסן נאר א דאנק דעם ייליגן רבי אברהם בן הרמב"ם.

קומט אויס, אז וועגן מיר לערנען יעדן יסוד וואס שטייט אין זיין ספר, לערנען מיר צוויי ראשונים: מיר לערנען דעם יסוד פון רבי אברהם בן הרמב"ם, און אויטאמאטיש לערנען מיר דא אויך פונעם ייליגן רמב"ם.

נאך מער: וויבאלד דער ייליגער רמב"ם - **"ממשה ועד משה לא קם כמשה"**, ווי עס ווערט געברענגט אינעם **'מגדל עוז'** אין די הקדמה - קומט אויס אז וועגן מען לערנט עפעס פון רבי אברהם בן הרמב"ם, האבן מיר א פסק ביז משה רבינו ע"ה.

ממילא זענען די יסודות וואס שטייען אין רבי אברהם בן הרמב"ם א מורא'דיגע מתנה פאר כלל ישראל. לאמיר זען וואס דער ייליגער רבי אברהם בן הרמב"ם שרייבט אין זיין ספר אינעם חלק פון בטחון.

תפילה אלס א גלייכע מצוה און חיוב

קודם זאגט ער: זאלסט וויסן אז **דו דארפסט דאוועגנען וויל עס איז א חיוב, עס איז א מצוה.** פונקט אזוי ווי מען שאקלט ד' מינים, מען זיצט אין א סוכה, מען עסט מצה, מען מאכט קידוש פרייטאג צונאכטס, מען טרינקט ד' כוסות, מען לייגט תפילין און מען היט שבת קודש.

קיינער וועט נישט קומען פרעגן: פארוואס דארף איך טון א מצוה זכר ליציאת מצרים? עס איז דאך ענוג אז איך געדענק עס אין קאפ! אויב די גאנצע תכלית איז זכר ליציאת מצרים, פארוואס דארף איך עסן מצה? פארוואס דארף איך טרינקען ד' כוסות? פארוואס דארף איך זאגן צוויי מאל די פרשה פון "ויאמר", אינדערפרי און ביינאכט, כדי צו דערמאנען יציאת מצרים? עס איז דאך ענוג אז איך האב עס אינזין געהאט אין קאפ! קיינער וועט נישט פרעגן אזא קשיא.

און וואס איז דער תירוץ אויף דעם? יעדער וועט זאגן: **וואס הייסט? דער אייבערשטער האט אזוי געהייסן!** אפילו לויט מיין גשמיות'דיגן שכל פון א בשר ודם זאגט מען אז לכאורה איז ענוג צו געדענקען יציאת מצרים, פארשטייט יעדער אז דער שכל איז כאין וכאפס. איך דארף טון די מצוה. מיר זענען אלע געווען ביי מתן תורה, מיר האבן אלע געזאגט 'נעשה ונשמע', מיר האבן אלע מקבל געווען תורה ומצוות. און אז דער אייבערשטער הייסט עסן מצה און ליינען קריאת שמע צוויי מאל א טאג צו דערמאנען יציאת

מצרים, פרעגט מען בכלל נישט קיין קשיא. דאס איז א זאך וואס איז פארשטענדליך פאר יעדן.

די זעלבע זאך איז ווען עס קומט צו די מצוה פון תפילה. דער רבוש"ע האט אונז געזאגט אז עס איז דא א מצוה פון תפילה, און די מצוה איז א חיוב פונקט ווי אלע מצוות. אויב אזוי, איז די קשיא מעיקרא ליתא.

אוודאי, אלס אמונה און בטחון ווייס איך אז אלעס טוט דער אייבערשטער. אוודאי ווייס איך אז "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד". אוודאי ווייס איך אז "מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה". פונדעסטוועגן **וויל דער אייבערשטער אז איך זאל דאוועגנען דריי מאל א טאג.** דער אייבערשטער וויל אז ווען איך דארף א ישועה, זאל איך דאוועגנען.

אפילו איך פארשטיי נישט פונקטליך ווי אזוי עס ארבעט, און אפילו איך קען טראכטן "וואס פעלט אויס די תפילה", אבער פונקט ווי איך געדענק יציאת מצרים און עס פאלט מיר נישט ביי נישט צו באקן אדער נישט צו עסן מצה, נאר איך טו די מצוה מיט אן התלהבות און מיט א שמחה - די זעלבע זאך איז ביי תפילה.

דער ציווי הבורא

דער הייליגער ספר המספיק שרייבט מיט זיין הייליגן לשון: **"וגם זה אחד החיובים שלה, של התורה".** עס איז איינע פון די חיובים פון די תורה צו דאוועגנען, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (במדבר י, ט): "וְכִי תָבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצַּר הַצֹּרֵר אֶתְכֶם וַהֲרֵעֹתֶם בַּחֲצֹצְרֹת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאֹיְבֵיכֶם". ער זאגט דארט אין אנהייב: **"וכן צריך הבוטח לחזק בטחונו על ידי תפלה ובקשה ותחנה אליו יתעלה".** א מענטש מוז דאס טון.

קומט אויס, אז דער ערשטער תירוץ אויף דעם איז, אז **מיר מוזן דאוועגנען ווייל דער אייבערשטער האט אזוי געהייסן. עס איז א מצוה פונקט ווי אלע מצוות, און אפילו אויב איך פארשטיי עס נישט, האט עס נישט קיין שום שייכות; דאס איז א איד - ער איז מקיים דעם ציווי הבורא.**

תפילה אלס א שליסל צו מחזק זיין בטחון

אבער דער ספר המספיק זאגט דארט נאך א טיפערן יסוד, וואס דאס עפנט דאס הארץ צו תפילה. לאמיר צוריקגיין צום לשון וואס מיר האבן פריער דערמאנט. ער זאגט אזוי: **"וכן צריך הבוטח לחזק בטחונו על ידי תפילה ובקשה ותחנה אליו יתעלה".**

רבי אברהם בן הרמב"ם אנטפלעקט אונז, אז **די מצוה פון תפילה** - אויסער דעם וואס מען איז מחויב צו דאוועגנען - **איז א געוואלדיגער שליסל און א גרויסער פתח צו העלפן א אידיש קינד.**

די אינערליכע מלחמה צווישן גוף און שכל

לאמיר דאס אביסל מער מרחיב זיין.

ווען א מענטש האט בטחון אין זיין מוח, געפינט ער זיך אין א ריזיגער מלחמה. פארוואס? ווייל אזוי ווי דער הייליגער **'חובות הלבבות'** אין שער עבודת האלקים (פרק א') און דורכאויס דעם גאנצן ספר איז מסביר, איז **דער מענטש נאטורליך איינגעטיילט אין א ריזיגער מלחמה.**

האלב פון די נאטורן פונעם מענטש זענען מורא'דיג מגושם און שטארק צוגעבינדן אין עולם הזה, און זיי פארשטייען נישט דעם ענין פון עבודת השם. די אנדערע האלב פונעם מענטש - דער שכל, דער מוח, און דאס אינערליכע הארץ - זיי פארשטייען יא די עבודת השם. ממילא איז דא דא א מלחמה.

ווען עס קומט צו די מצוה פון בטחון, איז דער מענטש אין א מורא'דיגער קאמף. דער **שכל** פארשטייט אז מען דארף האבן בטחון, אבער דער **גוף** פארשטייט נאר עולם הזה. ביי אים איז בטחון א סתירה צו ווי אזוי די וועלט ארבעט, ווייל אין עולם הזה זעט אויס כאילו דער עיקר איז "צו טון". וואס מער א מענטש טוט, אלס מער איז ער מצליח. וואס מער קשרים ער האט מיט מענטשן, אלס מער וועט ער האבן הצלחה. וואס מער ער וועט נאכגיין קנאה, תאוה און כבוד, אלס מער וועט ער האבן הצלחה אויף דער וועלט.

דער גוף איז א מורא'דיגע סתירה צו בטחון. און וואס איז די עצה?

די שליטה פון גשמיות פון קליינוויז אן

עס איז דא דא נאך א קשיא:

דער חובות הלבבות איז מסביר באריכות, און דער ספר המספיק רעדט אויך דערפון זייער בריי, אז אפילו נאכדעם וואס א מענטש האט די מלחמה צווישן די גשמיות'דיגע און רוחניות'דיגע מדות, איז דא נאך א פראבלעם: **דער גוף האט איבערגענומען דעם גאנצן מענטש שוין פון דעם טאג וואס ער איז געבוירן.** ווייל ווען ער איז געווען קליין, האט ער נאך נישט געהאט דעם שכל צו דערקענען אז עס איז דא א

באשעפער אויף דער וועלט, און ער האט נאך נישט געהאט דעם שכל צו זאגן "יישר כח" פארן אייבערשטן.

קומט אויס, אז אין א געוויסער נקודה איז עס נישט בלויז פופציג-פופציג, נאר די גשמיות'דיגע מדות האבן אינגאנצן איבערגענומען די שכליות'דיגע און רוחניות'דיגע מדות.

אויב אזוי, וועלן עס קומט צו די מצוה פון בטחון, דארף א מענטש א געוואלד מיט חיזוק. קודם כל, ווייל עס איז דא א מלחמה אינעם מענטש. צווייטנס, ווייל פון אלס קליין קינד האבן די גשמיות'דיגע מדות שוין איבערגענומען דעם שכל, און וועלן ער קומט זיך יעצט מחזק זיין אין אמונה און בטחון, איז ער ממש א מיעוטא דמיעוטא.

וואס איז די עצה?

די כוח פון די נוסח התפילה און שמות הקדושים

קומט דער הייליגער ספר המספיק און זאגט: דער רבוש"ע האט אונז געגעבן אן עצה צו דאוועננען דריי מאל א טאג. דער באשעפער האט אונז געגעבן אן עצה, אז וועלן א מענטש דארף א ישועה און דארף זיך מחזק זיין אין אמונה ובטחון, זאל ער ארויסנעמען א תהלים'ל. **דורך דעם וואס דו וועסט דאוועננען און זאגן די וועלטער פון דאוועננען, וועסטו זיך מחזק זיין אין אמונה ובטחון. די הייליגע אותיות התפילה האבן א כח צו מחזק זיין דעם בטחון.** בפרט נאכדעם וואס די אנשי כנסת הגדולה האבן אונז געטון אזא געוואלדיגע טובה און מתקן געווען די נוסחאות התפילה, וואו זיי האבן אריינגעלייגט אלע כוונות, יחודים און שמות הקדושים.

יעדע קאפיטל אין דאוועננען און יעדע ברכה אין שמונה עשרה פארמאגט גימטריאות מיט רמזים פון שמות און יחודים, ווי עס ווערט שוין אראפגעברענגט אינעם **'טור'** אין הלכות תפילה. עס ווערט אויך אראפגעברענגט אין די סידורים פון די ראשונים, ווי דער **'סידור הרוקח'** און דער **'סידור רבינו יהודה בר יקר'**, וואו מען זעט אז יעדע חלק פון דער תפילה האט אין זיך סודות און שמות הקדושים וואס העלפן אונז ביים דאוועננען.

די מתנות פון די אנשי כנסת הגדולה

ווער עס לערנט אין די סידורים פון די ראשונים, הייבט אן געוואויר צו ווערן די סודות. אבער וועלן א מענטש מאכט אויף א סידור אין בית המדרש און דאווענט, **ער זאגט די הללוקה'ס און די ברכות פון שמונה עשרה, כאפט ער אפילו נישט די אלע געוואלדיגע מתנות וואס אונזערע הייליגע אנשי כנסת הגדולה האבן אונז געגעבן!**

אויסער דעם וואס זיי האבן אונז געגעבן די מתנה פון אויסשטעלן דעם נוסח התפילה עס זאל זיין ראוי און מתקבל פארן אייבערשטן, און אויסער די סודות און יחודים, האבן זיי אויך אריינגעלייגט **אלע באדערפענישן וואס א מענטש דארף פארן טאג און פארן לעבן**. אלעס איז אריינגעלייגט אין דאוועננען, אזוי אז וועלן א מענטש דאווענט, איז ער געדעקט מיט אלע זיינע בקשות.

אמונה און בטחון אינעם סדר התפילה

יעצט קומט רבי אברהם בן הרמב"ם און אנטפלעקט אונז, אז די אנשי כנסת הגדולה האבן אויסגעשטעלט די תפילה ספעציעל אויף אן אופן צו מחזק זיין אונזער בטחון.

ווייל אמונה ובטחון איז דער יסוד; ווי עס שטייט קלאר אין אלע ראשונים, מתן תורה האט זיך אנגעהויבן מיט "אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים". מתן תורה האט זיך אנגעהויבן מיט אמונה ובטחון: "אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ" איז אמונה, און "אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" איז בטחון. **קוק אָן – פארלאז דיך אויפן אייבערשטן; דער רבוש"ע האט דעם כח און ער נעמט דיך ארויס פון יעדע פראבלעם.**

און אזוי הייבט זיך אן די תורה הקדושה. ממילא, **וועלן מיר גייען דאוועננען, דארפן מיר וויסן אז דער ערשטער יסוד פון תפילה איז, אז זיי איז געבויט אויף אמונה ובטחון.**

יעצט זאגט אונז רבי אברהם בן הרמב"ם, אז די תפילה אליין איז מחזק די אמונה ובטחון.

וועלן מען מאכט אויף א סידור, שוין פון אנהייב דאוועננען ביי "מודה אני", קען מען זען אז יעדע שורה אינעם סידור איז פול מיט התחזקות צו עפענען דעם מוח און דאס הארץ פונעם מענטש צו גלייבן אינעם אייבערשטן, צו האבן בטחון אין אים, און צו זאגן פארן מענטש אז עס לוינט זיך צו פארלאזן אויפן באשעפער. "אשרי הגבר אשר שם מבטחו".

דאס גאנצע דאוועננען באשטייט פון פסוקים, פסוק נאך פסוק, שירה נאך שירה, און הודאה צום אייבערשטן; דאס אלעס טוט אונז מחזק זיין אין אמונה ובטחון.

אט דער 'כח הבטחון' איז א מצות עשה וואס איז דער סאמע יסוד היהדות. ווי אויך איז דאס דער שליסל צו אלע ישועות, ווי מיר געפינען אין תהלים (לב, י): "וְהַבּוֹטֵחַ בַּה' חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ". ווי אויך א 'בעל בטחון' האט א געוואלדיגע גליקליכער לעבן פיל מיט מנוחה ושמחה, ווי עס

ווערט ארומגערעדט באריכות אין די פתיחה פונעם הייליגן **'חובת הלבבות'** צו 'שער הבטחון'.

און דאס אלעס זענען מיר זוכה דורך תפילה! ווייל תפילה איז מחזק אונזער בטחון!

די עבודה הגדולה פון "אני מאמין"

מיר ווילן צוצייכענען דער מנהג צו זאגן "אני מאמין" פארן דאוועגען פונעם הייליגן **רבי אהרן הגדול** פון **קארלין** ז"ע, און אזוי איז טאקע דער מנהג אין קארלין און אין נאך פלעצער.

אזוי אויך איז געווען דער מנהג פונעם הייליגן **צאנזער רב** ז"ע, וואס פלעגט זאגן "אני מאמין" עטליכע מאל יעדן טאג גראד אינדערפרי ווען ער איז אויפגעשטאנען. - עס איז אבער נישט שייך צו זאגן ביים הייליגן צאנזער רב דעם אויסדרוק "אויפגעשטאנען", וויבאלד עס איז באקאנט אז ער פלעגט ליינען קריאת שמע על המטה שעות ארוכות, און גראד ווען ער האט געענדיגט איז שוין געווען צופרי און ער האט שוין אנגעהויבן זיין עבודת הבורא, וואס די עבודה הגדולה דערפון איז געווען ביי די "אני מאמין".

בשעת די עבודה פון זאגן "אני מאמין" פונעם הייליגן צאנזער רב, פלעגט ער קלאפן מיט זיין פיס אזוי שטארק ביז עס האט געגאסן בלוט; די עבודה איז ממש געווען ווי א לפיד אש מיט מסירות נפש, און עס האט געקענט נעמען א געוואלד מיט צייט - צומאל א האלבע שעה אדער א גאנצע שעה - ווי אזוי ער האט געזאגט די אני מאמינ'ס.

די הייליגע צדיקים האבן שוין געהארעוועט אויף אמונה און בטחון בכל רגע ורגע, און מיר האבן א זכי' אז די אנשי כנסת הגדולה האבן אוועקגעשטעלט דעם נוסח התפילה מחזק צו זיין אונזער אמונה ובטחון.

תפילה פאר א לעכטיג און רואיג לעבן

ממילא, ווען מיר גייען צו צום דאוועגען, דארפן מיר וויסן אז מיר טוען דאס מיט א פתיחת הלב, ווייל יעדער איד ויל דאך חיזוק אין אמונה ובטחון. יעדער איד ויל נישט זיין נערוועז, ער ויל נישט זיין מבולבל, און ער ויל נישט זיין צובראכן. יעדער איינער ויל שפירן די אור הפנים, יעדער ויל שפירן די לעכטיגקייט און די געשמאקייט, און דאס דאוועגען איז די גרעסטע הילף דערצו.

גע'פועל'ט אלעס גוטס!

הוראה

דער סוד פון א זיס לעבן: ראנקו רעם אייבערשטן!

מיר ויל'ן זען די טובה בחיצוניות

מיר אלע ווילן א זיס, לעכטיג לעבן, און מיר אלע ווייסן אז וואס דער אייבערשטער טוט איז גוט, "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד". פונדעסטוועגן איז א מענטש דאך נאר א מענטש, און ווען עס גייט אים נישט גוט בחיצוניות, אפילו אויב ער גלייבט מיט אן אמונה שלימה אז דער אייבערשטער איז דער 'מקור הטוב', איז פונדעסטוועגן פארן גוף זייער שווער אנצוגיין אזוי אינעם לעבן.

צוליב דעם פלעגן צדיקים בכל הדורות שטענדיג דאוועגען און אנוואונטשן אידישע קינדער.

פארוואס? ווייל **דער גוף דארף האבן 'הרחבת הדעת'**, און ווען דער גוף איז בצער און בדחקות איז שווער פאר די נשמה צו ארבעטן אין עניני עבודת השם.

כאטש לכאורה איז שווער צו פארשטיין: **אויב אלעס וואס דער אייבערשטער טוט איז לטובה, פארוואס האבן צדיקים אזוי איינגעריסן און געבענטשט אידישע קינדער?**

דער תירוץ איז, אז אפילו אלעס איז באמת לטובה, אבער **אויב מיר זענען נישט די טובה בחיצוניות, איז פארן מענטש זייער שווער אנצוגיין אין לעבן**. עס איז זייער שווער צו לערנען און דאוועגענען, און עס איז זייער שווער מחנך צו זיין די קינדער. דעריבער האבן צדיקים בכל הדורות געדאוועגט און אנגעוואונטשן אידישע קינדער.

וואס מיינט "חסדים טובים"?

דער הייליגער **'קדושת לוי'** ז"ע זאגט: מיר זאגן יעדן טאג

ביים דאוועגען נאך די "חי ברכות": "וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים", און מיר ענדיגן "בָּרוּךְ אַתָּה ה' הַגּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל". האט דער הייליגער בארדיטשובער רב, רבי לוי יצחק בן שרה סאשא זי"ע, געפרעגט: **לכאורה איז דאס א דאפלטע לשון, חסד איז דאך א טובה, וואס מיינט "חסדים טובים"?**

האט ער געזאגט, אז יעדע זאך וואס דער אייבערשטער טוט איז טאקע א חסד, אבער מען זעט עס נישט שטענדיג. **וועז מען זעט נישט דעם חסד בחיצוניות, איז זייער שווער אנצוגיין מיט דעם לעבן און עס איז זייער שווער מחנך צו זיין קינדער.** וועז א מענטש האט דאגות, צער און יסורים, בעטן מיר פונעם אייבערשטן: "ותגמלנו חסדים טובים" - אז דער חסד זאל זיין געשמאקן, מען זאל עס קענען זען מיט די אויגן.

וואס איז דער עצה דערפאר?

די סגולה פון הודאה והלל

זאגט דער הייליגער 'מצודות' אין זיין פירוש אויף תהלים: איך האב אן עצה דערפאר.

דוד המלך ע"ה זאגט אין תהלים (צ, יד): "שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ" - איך וועל זינגען און איך וועל זיין פרייליך אלע מיינע טעג, מיין גאנץ לעבן.

פרעגט דער הייליגער מצודות: **ווי אזוי איז דאס שייך?**

ערקלערט דער הייליגער מצודות אז דער פשט אינעם פסוק איז אזוי: "וּנְרַנְּנָה" - **וועז א איד זינגט שטענדיג צום אייבערשטן און דאנקט אים שטענדיג מיט הודאה והלל,** דעמאלט איז ער זוכה צו "וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ" - **אז דער אייבערשטער וועט אים געבן פריילעכקייט און זיסקייט זיין גאנץ לעבן אויך בחיצוניות.**

זה לשון קדשו: "**כי תשוב להיטיב לנו בעבור רוב ההודאה והלל**" - דער אייבערשטער וועט דיר געבן גוטס בחיצוניות אלס באלוינונג פאר דעם וואס דו דאנקסט און לויבסט אים. "**וכן יהיה הולך וחוזר חלילה כל הימים**" - דער אייבערשטער וועט דיר געבן גוטס, וועסטו אים נאכאמאל דאנקען, און אז דו וועסט אים דאנקען, וועט ער דיר נאכאמאל געבן גוטס. אזוי וועט עס גיין אהין און צוריק, און עס וועט זיין "וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל יָמֵינוּ".

האבן מיר דא א געוואלדיגע, לעכטיגע עצה פון נעים זמירות ישראל, דוד המלך ע"ה.

דער אייבערשטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו אלעס גוטס!

מתוך שלא לשמה בא לשמה

פארוואס איז לוט אנגעקומען קיין סדום?

"לעולם" - אייביג

מיר אלע קענען די באקאנטע חז"ל: "**לעולם ילמד אדם שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה**". זאגט דער הייליגער 'תולדות' זי"ע, און דעם זעלבן יסוד שרייבט אויך דער הייליגער **ווילנער גאון** זי"ע: "לעולם" - דאס מיינט אייביג, **עס איז נישטא קיין צווייטע וועג, א מענטש מוז אנפאנגען שלא לשמה.**

ויבאלד אונזער נשמה איז מובלע אינעם גוף, מוזן מיר רעדן די שפראך פונעם גוף, און די שפת הגוף פארשטייט נאר שלא לשמה. דער גוף פארשטייט אז וועז מען פאנגט אן צו לערנען, דאוועגען אדער טון מצוות, אדער וועז מען גייט אריין אין א שבת אוז א יום טוב, וויל ער הערן וואס עס לוינט זיך אים בגשמיות - וועלכע סגולה עס איז דא, וואס זענען די רווחים בעולם הזה - אוז הערשט נאכדעם גייט מען פון איין שטאפל צום צווייטן ביז מען קומט אן צום לשמה.

די כוונה פונעם "מתוך" - דער פנימיות פונעם שלא לשמה

עס איז דא א מורא'דיגער טייטש פונעם הייליגן **רבי חיים וואלאזשינער** זי"ע אויפן מאמר "מתוך שלא לשמה בא לשמה". ער זאגט אז "מתוך שלא לשמה" מיינט, אז וועז דו טוסט די שלא לשמה, זאלסטו **אינעם "מתוך" - אינעם פנימיות פונעם שלא לשמה - אינזין האבן אז דיין ציל איז אנצוקומען צו לשמה.** דאס איז א געוואלדיגער יסוד.

דער ביישפיל פון לוט און אברהם אבינו

אסאך מאל נאך א שבת אדער א יום טוב וואס איז געווען מורא'דיג דערהויבן, קוקט זיך א מענטש אן און פרעגט זיך א שוועכע קשיא: **"נאך אזעלכע געהויבענע טעג, נאך אזא געהויבענע מצווה, נאך א סיום מסכתא אדער א חתונה, וויאזוי קען זיין אז איך געפין זיך יעצט אין א נישט גוטן פלאץ?"**

דער תירוץ איז: עס וועגדט זיך וויפיל 'לשמה' דו האסט אינזין געהאט בשעת'ן דאוועגען, לערנען אדער פראווען דעם יום טוב. פארשטייט זיך אז מיר זענען נאך נישט אויף דער הויכער מדרגה פון לשמה, אבער אפילו ווען דו האסט עס געטון שלא לשמה, וואו איז געווען דיין מטרה? צי איז דיין ציל געווען צו בלייבן ביי די שלא לשמה, אדער אנצוקומען צו לשמה? **אויב מיר וועלן האבן א מטרה צוצוקומען צו לשמה, וועלן מיר זהען לעכטיגע זאכן.**

דער היליגער **'כלי יקר'** זאגט אז לוט איז מיטגעגאנגען מיט אברהם אבינו, און לכאורה פרעגט זיך א שטארקע קשיא: לוט האט דאך געהאט אזא מסירות נפש; וואו אברהם אבינו איז געגאנגען, איז ער מיטגעגאנגען, אפילו קיין מצרים. ווען די לצני הדור האבן חוזק געמאכט פון אברהם אבינו, איז לוט געשטאנען ביי זיין זייט. אויב אזוי, **ווי אזוי קען זיין אז שפעטער איז לוט אנגעקומען קיין סדום, דאס נידריגסטע פלאץ?**

נאר דער כלי יקר לערנט אונז דא א היליגן יסוד. דער פסוק זאגט אין פרשת לך לך (בראשית יב, ד) "וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט", לוט איז געגאנגען מיט אברהם, און גלייך דערנאך זאגט דער פסוק "וְאַבְרָם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן". לכאורה, **וואס פעלט אויס צו וויסן דא ווי אלט אברהם אבינו איז געווען?**

דער תירוץ איז, אז דער פסוק אנטפלעקט אונז לוט'ס מטרה. ער האט טאקע געהאט מסירות נפש, **אבער זיין גאנצע כוונה איז געווען: "איך וויל זיין דער יורש פון אברהם אבינו".** אברהם באקומט ארץ ישראל, ער איז א נשיא אלקים, ער האט גרויס עשירות, און דערפאר איז לוט מיטגעגאנגען.

לוט איז טאקע געגאנגען שלא לשמה, אבער די פראבלעם איז געווען אז נישט נאר דער אנהויב איז געווען שלא לשמה, נאר **זיין גאנצע מטרה איז געווען צו בלייבן ביים שלא לשמה. און ווען די מטרה איז בלויז דאס שלא לשמה, קען מען חלילה ענדיגן אין סדום...**

מיר דארפן וויסן אז הגם מען מוז אנפאנגען שלא לשמה, מוז עס אבער זיין מיט א מטרה אנצוקומען צו לשמה. דעמאלטס וועט מען שפירן א געוואלדיגע התעלות אינעם לערנען און דאוועגען נאך א שבת, נאך א יום טוב, און נאך יעדע געהויבענע צייט.

בדרכי הצדיקים

די סגולה פון זאגן 'נשמת כל חי' ביי צדיקים

מנהגו של הסטייפלער גאון זי"ע

דער היליגער **סטייפלער גאון** זצ"ל, און אזוי אויך זיין זון נאך אים דער שר התורה **רבי חיים קניבסקי** זצ"ל, און פונקט אזוי פלעגט זיך פירן די **רעבעצין קניבסקי** ע"ה, אז ווען זיי האבן געדארפט א ישועה, אדער געוואלט פועל'ן עפעס, אדער טון א זאך וואס איז מער ווי די רגיל און העכער פונעם געוואוינהייט, **פלעגן זיי זיך מקבל זיין צו זאגן די תפילה פון "נשמת כל חי" ווען זיי וועלן פועל'ן די ישועה. און זיי האבן געזען אין דעם נסים ונפלאות!**

דער מקור פון רבי יהודה החסיד

מיר ווייסן דאך אז די דרכי הצדיקים אליין זענען שוין א מקור, נאר דא וועלן מיר זען אז דאס קומט פון א מקור טהור, פון **רבי יהודה החסיד.**

אין ספר **'כף החיים'** אויף הלכות שבת (סימן רפ"א אות ח'), רעדט ער ארום וועגן די תפילה פון נשמת כל חי, און ער ברענגט דארט אראפ פונעם ספר **'חסד לאלפים'** פון רבי חיים פאלאג'י: **"קבלה בידינו מרבי יהודה החסיד, שהשבח נשמת כל חי מסוגל על כל צרה שלא תבוא".**

און ער זאגט ווייטער: **"לקבל האדם על עצמו"**, א מענטש זאל מקבל זיין אויף זיך בלי"ב, **"כשינצל ממנה"**, אז וועט ער וועט געראטעוועט ווערן פון זיין פראבלעם און וועט האבן זיין ישועה, **"לומר נשמת כל חי בתודה וקול זמרה בפני עשרה"**, צו זאגן נשמת כל חי פאר א מנין, **"ובו ניצולו רבים"**, און דורך דעם זענען פילע געהאלפן געווארן. (דער סטייפלער האט טאקע געהאט דעם מנהג, אבער נישט דוקא מיט א מנין, נאר די עצם זאך פון זאגן נשמת כל חי).

מיר זענען אבער די געוואלדיגע זאך, אז **פון דאנקען דעם אויבערשטן איז ממשיך ישועות.**

דאנקען אויף די ישועה נאך פאר זי קומט

מ'קען דא צולייגן נאך א נקודה: רבי יהודה החסיד האט געזאגט אז מען זאל זיך מקבל זיין צו זאגן "נשמת" וועט מען שוין געהאלפן ווערן, אבער **בעצם קען מען שוין אנהייבן דאנקען דעם אויבערשטן יעצט, נאך פאר די ישועה, און דאס וועט מאכן אז די ישועה זאל קומען נאך שנעלער...**

עס איז אן אפענע **מכילתא** אין פרשת בשלח (פ' ג): משה רבינו איז געשטאנען און געדאוונט וועט די אידישע קינדער זענען געווען ביים ים סוף. זאגט דער מדרש, אז דער אויבערשטער האט געזאגט פאר משה רבינו: **"משה, בני נתונים בצרה"**, מיינט קינדער זענען אין א צייט פון נויט, **"והים סוגר"**, דער ים פארשליסט זיי פון פארנט און זיי קענען נישט גיין ווייטער, **"השונא רודף"**, דער שונא יאגט זיי נאך פון הינטן, און דער מדבר פון די רעכטע און לינקע זייט איז פול מיט חיות רעות טורפות, **"ואתה עומד ומאריך בתפילה?"**.

האט משה רבינו געפרעגט: **"רבונו של עולם, מה בידי לעשות?"**, וואס זאל איך טון? האט אים דער אויבערשטער געענטפערט: **"הרם את מטך ונטה את ידך על הים"**.

זאגט די הייליגע מכילתא: וואס מיינט **"הרם את מטך"**? הייב אויף דיין שטעקן, אז **"ואתה תהא מרומם ומשבח ונותן שיר ושבח והודאה וגדולה ותפארת והוד והלל למי שהמלחמה שלו"**. הייב אָן דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן, און מיט דעם וועט קומען די ישועה.

קומט אויס, אז ווען א מענטש דארף א ישועה, זאל ער קודם אלעס שוין אנהייבן דאנקען און לויבן דעם אויבערשטן, און דערצו זיך מקבל זיין בלי נדר די קבלה פון רבי יהודה החסיד צו זאגן "נשמת", און בעזר השם וועט ער זען נסים ונפלאות!

טבריא של מעלה

די רייכע היסטאריע פונעם עיה"ק 'טבריא של מעלה', א בליק אויף די צדיקים וואס האבן באלאכטן דעם ישוב, און די קדושי עליון וואס זענען דארט נטמן געווארן

שער ב' - השתלשלות העיר ועליית הצדיקים

דער נסיעה פונעם הייליגן "אור החיים הקדוש" זי"ע קיין טבריא - חלק א'

הקדמה

בעזה"י, מיר גייען לערנען וועגן דער געוואלדיגער נסיעה פון דעם הייליגן **אור החיים הקדוש** זי"ע קיין ארץ הקודש.

מיר וועלן זיך קאנצענטרירן אין דעם פרק אויף דער נסיעה פון דעם הייליגן אור החיים הקדוש קיין טבריא, וואס פארמאגט אין זיך **פיר חלקים.**

חלק א': השתטחות אויף קברי צדיקים אין טבריא

דער **ערשטער חלק**, איז וואו דער הייליגער אור החיים הקדוש האט זיך געוואלט **משתטח זיין אויף די קברים פון די הייליגע תנאים און אמוראים** אין דער הייליגער שטאט טבריא און די גלילות, ווי עס איז קלאר מבואר אין די כתבים און בריוו פון דעם הייליגן אור החיים הקדוש, ווי אויך אין די 'מכתבים' פון דעם סבא קדישא, **רבי חיים אבולעפיא** זי"ע.

חלק ב': זיך צו באקענען מיט דעם זקן וגדול הדור רבי חיים אבולעפיא

דער **צווייטער חלק**, איז זיך צו באקענען מיט דעם זקן וגדול הדור, רבי חיים אבולעפיא זי"ע, וועמען דער הייליגער אור החיים הקדוש באטיטלט אלס

"תנא דאורייתא". הגם רבי חיים אבולעפיא איז דעמאלטס שוין אלט געווען אין די **ניינציגער יארן** - ער איז געווען א זקן מופלג - און דער ייליגער אור החיים הקדוש איז דעמאלטס אלט **געווען זעקס און פערציג יאר**, פונדעסטוועגן איז דער ייליגער אור החיים הקדוש געווען מורא'דיג נאנט מיט דעם גרויסן רב פון טבריא, רבי חיים אבולעפיא.

ווי ער שרייבט דארט אין דעם בריוו **"נפשי קשורה בנפשו"**, האבן זיי זיך געוואלט באגעגענען ווייל זיי האבן זיך קיינמאל פריער נישט געטראפן אין זייער לעבן. דעריבער איז דער ייליגער אור החיים הקדוש געגאנגען זיך טרעפן צום ערשטן מאל מיט יענעם צדיק.

חלק ג': די פארשלאג איבערצונעמען די רבנות אין טבריא

א **דריטער חלק**, איז וואס איז געשען בשעת דער ייליגער אור החיים הקדוש איז געווען אין טבריא: רבי חיים אבולעפיא איז דעמאלט שוין געווען א זקן ושבע ימים, און עס איז אים געווען מורא'דיג שווער צו פירן די גאנצע קהילה מיט דער הרבצת התורה און דעם בית דין וכדומה, און ער האט געוואלט אז **דער ייליגער אור החיים הקדוש זאל איבערנעמען די רבנות.**

חלק ד': דער סוד פונעם ראש בית דין רבי יעקב זריהן

א **פערדע חלק** וועגן דער נסיעה פון דעם ייליגן אור החיים הקדוש קיין טבריא, אויף וואס עס איז דא א סודית'דיגע זאך וואס איז מקובל איש מפי איש פון דעם ראש בית דין פון די עדות הספרדים, **רבי יעקב זריהן** ז"ע. ער איז געווען א שר התורה, בקי בכל התורה כולה, און ער האט משמש געווען ברבנות פאר די ספרד'ישע עדה אין די צייטן פון הרה"ק **רבי משה קליערס** ז"ע.

כידוע איז די אהבה צווישן די צוויי גדולים געווען הפלא ופלא, און דער כבוד וואס זיי האבן געגעבן איינער פאר דעם צווייטן איז געווען מורא'דיג. עס איז אויך ידוע אז דער ייליגער **'מנחת אלעזר'** פון **מונקאטש** ז"ע האט אים מורא'דיג מכבד געווען, און די אהבה צווישן זיי איז געווען כמים הפנים אל הפנים. דער מנחת אלעזר באטיטלט אים אין די תשובות מיט גאר גרויסע טיטלען, ער רופט אים ממש שר התורה.

ער האט געהאט מקובל איש מפי איש פון די זקנים אין טבריא, אז **דער ייליגער אור החיים הקדוש איז געגאנגען אינאיינעם מיט דעם ייליגן רבי חיים אבולעפיא צום קבר פון דעם ייליגן תנא רבי עקיבא און זיינע פיר און צוואנציג טויזנט תלמידים, כדי צו פועל'ן און ברענגען משיח.**

די צייטן פונעם אור החיים אין ארץ ישראל

איידער מיר פאנגען אן דעם פרק, דארף מען דא אביסל דורכגיין דער סדר הנסיעה פון וועז דער אור החיים הקדוש איז אנגעקומען קיין ארץ ישראל, כדי עס זאל אונז געבן א בעסערן בליק אויף דער נסיעה פון דעם ייליגן אור החיים הקדוש קיין טבריא.

מען דארף וויסן א וויכטיגע ידיעה וואס די וועלט ווייסט נישט, אז די גאנצע צייט וואס דער ייליגער אור החיים הקדוש איז געווען אין ארץ הקודש איז געווען **ווייניגער ווי צוויי יאר**. און אין ירושלים עיר הקודש האט דער ייליגער אור החיים הקדוש געווואונט ווייניגער ווי א יאר. דאס איז א ידיעה וואס איז נישט ברייט באקאנט, און עס איז מורא'דיג נחוץ כדי צו וויסן פילע פרטים און מעשיות וואס זענען פארגעקומען ביי דער נסיעה פון דעם ייליגן אור החיים הקדוש.

מיר וועלן יעצט דורכגיין בקיצור דעם סדר פון וועז דער אור החיים הקדוש איז אנגעקומען קיין ארץ הקודש ביז דעם טאג פון זיין פטירה אין ירושלים, און דערנאך וועלן מיר מאריך זיין אין די נפלאות וואס זענען פארגעקומען ביי דער נסיעה קיין טבריא של מעלה.

דאס אנקומען קיין עכו און די ישיבה "כנסת ישראל"

דער ייליגער אור החיים הקדוש איז אנגעקומען אין ארץ הקודש פיר טעג פאר ראש השנה, **שנת תק"ב**. ער איז דעמאלטס אנגעקומען אין דער שטאט **עכו**, און דארט האט דער ייליגער אור החיים הקדוש מייסד געווען זיין באקאנטע ישיבה **"כנסת ישראל"**.

ווי באקאנט, וואו אימער ער איז געגאנגען, האט דער ייליגער אור החיים הקדוש מרביץ תורה געווען און געזארגט צו האבן זיינע תלמידים מיט זיך. וועז ער איז אנגעקומען קיין עכו, האט ער גלייך אנגעהויבן לערנען מיט די תלמידים. די ישיבה האט זיך אפיציעל אנגעפאנגען מיט א ראש חודש חשון תק"ב.

דער ייליגער אור החיים הקדוש שרייבט אין זיינע בריוו אז דעמאלטס האט מען אנגעפאנגען דעם זמן, און אין יענעם זמן ביז בערך חודש תמוז - וועז זיי האבן זיך אנגעגרייט צו גיין קיין ירושלים - **האבן זיי באוויזן אין די ישיבה צו לערנען פיר מסכתות בעיון**. די

מסכתות האבן זיי געלערנט לפי שיטת הרמב"ם, און דער ייליגער אור החיים הקדוש שרייבט אין די בריוו אז ער האט דעמאלטס מחבר געווען א חיבור אויף אלע פיר מסכתות מיט חידושים נפלאים.

וועו דער ייליגער אור החיים הקדוש איז ארויף קיין ארץ הקודש, האט ער צוגעזאגט בלי נדר פאר אלע גבירים וואס וועלן אים שטיצן, אז ער וועט מתפלל זיין פאר זיי ביי קברי צדיקים. דער ייליגער אור החיים הקדוש פלעגט טאקע ארויפגיין יעדע חודש צו קברי צדיקים אין גליל, און אזוי האט ער געטון וועו ער איז אנגעקומען קיין ארץ ישראל.

דער נסיעה קיין צפת, מירון און טבריא; די ערשטע באזוך אין טבריא ביי רבי חיים אבולעפיא

בערך חודש אדר זענען זיי ארויסגעגאנגען פון עכו צו דער ייליגער שטאט **צפת**.

דאנערשטאג אדר ב' זענען זיי אנגעקומען קיין צפת, און דעמאלטס האט דער ייליגער אור החיים הקדוש געלערנט און געדאוונט אין דעם בית המדרש פון דעם ייליגן **'בית יוסף'**. די מענטשן אין צפת האבן אים אויפגענומען מיט א גאר גרויסן כבוד, און זיי זענען דארט געבליבן ביז נאך פורים און שושן פורים. זיי האבן געליינט די מגילה שושן פורים צוליב א ספק צי צפת האט א דין פון א מוקף חומה, און זיי האבן געליינט די מגילה אן א ברכה.

יענעם טאג זענען זיי געגאנגען קיין **מירון**. זיי זענען אנגעקומען קיין מירון פאר שבת, און זענען דארט געווען בערך א וואך צייט. זיי זענען דעמאלטס געווען ביים ייליגן קבר פון **רבי שמעון בר יוחאי**. עס זענען דא געוואלדיגע סיפורים און אריכות הדברים איבער וואס עס האט פאסירט ביי יענע נסיעה, וואס די תלמידים פון דעם ייליגן אור החיים הקדוש האבן באשריבן. דערנאך זענען זיי צוריקגעגאנגען קיין צפת.

וועו זיי זענען צוריקגעקומען קיין צפת, איז דער ייליגער אור החיים הקדוש געגאנגען מיט בלויז איין תלמיד - ער האט נישט געוואלט אז פיל תלמידים זאלן דעמאלטס מיטגיין מיט אים - און **מען איז געגאנגען קיין טבריא מקבל פנים זיין דעם ייליגן זקן וגדול הדור רבי חיים אבולעפיא**. דער ייליגער אור החיים הקדוש איז דעמאלטס געווען אין טבריא בערך צען טעג, וואס דאס מיינט כמעט צוויי וואכן. נאך דער נסיעה קיין טבריא איז ער צוריקגעגאנגען קיין עכו.

די עליה קיין ירושלים עיר הקודש

אין די חדשים פון סיון און תמוז, איז דער ייליגער אור החיים הקדוש אוועקגעגאנגען פון דער שטאט עכו און געפארן קיין **פקיעין**. די סיבה דערצו איז אן אריכות הדברים, ועוד חזון למועד.

אין חודש תמוז זענען זיי געווואוינט אין ירושלים עיר הקודש, וואו עס האט געבושעוועט א מגיפה פאר א שטיק צייט, איז שוין פערציג טעג וואס די מגיפה איז אינגאנצן פארשווינדן און יעדער איז געזונט און שטארק. דעמאלטס האבן זיי מחליט געווען ארויפצוגיין קיין ירושלים עיר הקודש.

ט"ו אלול איז דער ייליגער אור החיים הקדוש אנגעקומען קיין ירושלים, וואו מען האט אים מקבל געווען מיט א כבוד גדול מאוד. דער אור החיים הקדוש שרייבט אין זיינע בריוו אז **די אנשי ירושלים האבן אים מורא'דיג מכבד געווען**.

עס איז באקאנט וואס ער שרייבט אין דעם בריוו, אז יענעם יום הקדוש איז געווען א גביר פון ארצות המערב וואס האט געקויפט פאר אסאך געלט די פתיחת הארון פאר כל נדרי פאר'ן אור החיים הקדוש. דער אור החיים הקדוש דערציילט, אז **דעמאלטס איז אראפגעקומען א געוואלדיגע 'אור' וואס ער האט קיינמאל אין זיין לעבן נישט געשפירט**. ער זאגט אז דער 'אור' אין בית המדרש איז געווען אזוי שטארק, אז **אפילו די עובדי האדמה, די פשוט'ע פעלד-ארבעטער, האבן אויך געשפירט דעם אור**.

די ישיבה און דער בית המדרש אין ירושלים

דעמאלטס האט דער ייליגער אור החיים הקדוש געעפנט און ממשיך געווען זיין באקאנטע בית המדרש "כנסת ישראל". **די תלמידים האבן דארט געלערנט אין 'משמרות'**, ווייל דער אור החיים הקדוש האט זיכער געמאכט אז אין זיין בית המדרש לערנט מען פיר און צוואנציג שעה מעת לעת; וועו איין משמר האט געענדיגט, איז גלייך אריינגעקומען דער צווייטער משמר.

דער ייליגער אור החיים הקדוש האט דעמאלטס קובע געווען זיין בית המדרש, וואס איז באקאנט ביזן היינטיגן טאג אלס די **"אור החיים הקדוש'ס שול"**.

כידוע וואס דער ייליגער **רבי ר' פנחס קאריצער** זי"ע האט געזאגט, אז **"אויב ער וואלט געווען אין ארץ ישראל, וואלט ער בייטאג געלערנט אין די שול פון אור החיים הקדוש און ביינאכט וואלט ער געענכטיגט ביי קבר רחל, ווייל עס איז גוט צו זיין אונטער די מאמע'ס פאַרטער"**.

עס זענען דא נאך גירסאות;

טייל זאגן אז רבי פנחס קאריצער האט געזאגט אז **"בייטאג וואלט ער געווען ביים 'כותל המערבי'** און ביינאכט וואלט ער גענעכטיגט ביי קבר רחל, ווייל עס איז גוט צו זיין אונטער די מאמע'ס פאַרטעך". עס זענען דא כמה וכמה דברים מקובלים אין דעם, און יעדער האט זיין מסורה איבער די מימרא פון רבי פנחס קאריצער; עס איז זייער מעגליך אז אלע נוסחאות זענען אמת - אמאל האט ער אזוי געזאגט און אמאל אזוי, 'ואלו ואלו דברי אלקים חיים'.

אלנפאלס, דער בית המדרש פון אור החיים הקדוש איז כידוע גאר מסוגל, און עס איז מקובל אז **דער ייליגער אור החיים הקדוש האט דארט געהאט 'גילוי אליהו'**. אויך זענען פארהאן עדות'שאפטן איבער די 'מקוה' וואס ער האט דארט געהאט.

די היסטאריע פונעם בית המדרש - דער "משנת חסידים"

מען דארף אבער וויסן א ווייכטיגע ידיעה: דער בית המדרש פון אור החיים הקדוש איז במקורו נישט געווען זיינס, נאר עס איז געווען דער בית המדרש פון דעם ייליגן בעל **'משנת חסידים'** זי"ע, וואס איז געווען איינער פון די גדולי המקובלים אין זיין דור און איז ג'הרג'עט געווארן על קידוש השם.

ביי די **תלמידי בעש"ט הקדוש** האט מען זיך ממש נישט געירט פונעם ספר משנת חסידים, וואס ווערט באטראכט אלס **א 'שולחן ערוך' אויף די כתבי האריז"ל**. וויבאלד ער איז דעמאלטס נישט געווען אין ירושלים, האט דער ייליגער אור החיים הקדוש געדינגען זיין פלאץ צייטווייליג כדי דארט צו לערנען מיט זיין ישיבה.

די ערות פונעם ייליגן חיד"א איבער זיין רבי'ן

דער ייליגער **חיד"א** שרייבט אין 'שם הגדולים' אויפ'ן ייליגן אור החיים הקדוש: **"עיר וקדיש מקהלה קדושה סאלי"** - דאס מיינט אז ער איז געקומען פון די קהילה אין סאלי, מאראקא. דער חיד"א באטיטלט זיין רבי'ן מיט'ן טיטל 'עיר וקדיש', א טיטל וואס מען פלעגט שרייבן אויף רבי שמעון בר יוחאי.

ער שרייבט ווייטער: **"ובא לעיר הקודש ירושלים סוף שנת תק"ב"**, אזוי ווי מיר האבן פריער דערמאנט אז ער איז אנגעקומען ט"ו אלול תק"ב. דער חיד"א פירט אויס: **"ואני הצעיר זכיתי והייתי בישיבתו הרמה"**. ער זאגט מיט ענייוות: "איך האב זוכה געווען צו זיין אין זיין ישיבה", אבער ער שרייבט נישט אז ער האט דארט 'געלערנט'. (אויף דעם איז דא א סיפור נורא וואס מיר וועלן בעזרת השם דערציילן אין א באזונדערן פרק איבער די השתלשלות פון אור החיים הקדוש - אז דער חיד"א האט מחמת רוב ענייוות געהאלטן אז ער קען זיך נישט רופן א 'תלמיד' פונעם אור החיים הקדוש). **"ועיני ראו גדולת תורתו עוקר הרי הרים וקדושתו הפלא ופלא"**.

דער חיד"א זאגט ווייטער: **"ולפי דורינו"** - לויט אונזער דור - **"היה לב הרב מבהית בתלמוד והיה כמעין המתגבר"**. דאס מיינט, אז הגם אין יענעם דור זענען געווען גדולי ענקי הרוח, בפרט אין ירושלים (דער ייליגער של"ה הקדוש איז אוועק בלויז עטליכע יאר פריער, אין טבריא איז געווען רבי חיים אבולעפיא, און אין ירושלים אליין זענען געווען ענק שבענקים ווי דער 'פרי חדש', דער ייליגער רש"ש מיט זיין חבורה, זיין שוויגר רבי גדליה חיון, רבי יעקב אלגאזי און דער מהרי"ט אלגאזי - א דור וואס מיר האבן נישט קיין השגה אין זייער גדלות), פונדעסטוועגן זאגט דער חיד"א אז **אפילו אין אזא דור איז דעם אור החיים הקדוש'ס גדלות אויסערגעווענליך גרויס**.

ער שרייבט ווייטער מיט ווייטאג: **"והן בעון הדור כמעט שכבה"** - אז צוליב די עבירות פונעם דור איז דער ייליגער אור החיים הקדוש נסתלק געווארן: **"ובחודש תמוז תק"ג עלה לשמים במ"ז שנה"**. ער איז אוועק ט"**ו תמוז תק"ג**, וואס קומט אויס אז ער איז נישט געווען אין ירושלים אפילו פאר איין גאנצע יאר.

דער חיד"א רעכנט אויס זיינע ספרים: **"חפץ ה', ראשון לציון, אור החיים, פרי תואר"**, און זאגט: **"וחכמתו ניכרת מספריו"**. אבער ער לייגט צו, אז וואס מען זעט אין די ספרים איז בלויז א טיפה מן הים פון זיין אמת'ע גדלות: **"אך זה אחד מעשרה מחכמתו ורחב לבו וחריפותו הפלא ופלא"** - דאס איז בלויז א צענטל פון זיין בקיאות און עיון אין די גאנצע תורה. ער ענדיגט צו: **"וחופף עליו כל היום סדר קדושה והבדלה מעניני עולם הזה, ורבו עוז נוראותיו"**. דער חיד"א שרייבט דא זאכן העכער אונזערע השגות, אבער ער זאגט קלאר אז אויפ'ן אור החיים הקדוש האט שטענדיג גערוהט אַן 'השראת השכינה'.

די מורא'דיגע לשונות פון די גדולי ירושלים

ס'איז כדאי צוצוצייכענען די לשונות אין די 'הסכמה' וואס די **גדולי ירושלים** האבן געשריבן אויפ'ן ייליגן אור החיים הקדוש. ווי מיר האבן שוין געשמועסט, איז דער ייליגער אור החיים הקדוש דארט געווען וויניגער ווי א יאר, דאך שרייבן זיי דברים נוראים איבער זיין גרויסקייט, און מיר וועלן נאך ציטירן עטליכע לשונות דערפון.

מען דארף וויסן אז וועז דער

הייליגער אור החיים הקדוש איז אנגעקומען קיין ירושלים, איז ער אלט געווען זעקס און פערציג יאר. פונדעסטוועגן שרייבן די גדולי חכמי ירושלים נאך זיין פטירה אויף אים אזוי: **"גברא רבא דאתי ממערבא, כרכא דכולא ביה, הן חכמה והן תבונה והן יראת אלקים"**. זיי שרייבן דארט ווערטער וואס שילדערן אז דער אור החיים הקדוש האט ממש אויסגעזען ווי א 'מלאך אלוקים'. **"דמי לבר אלקין"** - דאס טייטש אז ער האט אויסגעזען ווי א מלאך.

זיי שרייבן ווייטער: **"האדם יראה לעינים"**, א מענטש קען נאר זען מיט די פליישיגע אויגן, אבער פונדעסטוועגן, **"אך בצלם עיקרות פניו ענתה בו אינו אלא שרף כאחד הצבאים מצבא מרום לבוש עבדים"** - אז כאטש א מענטש זעט נאר דאס אויסערליכע, האט יעדער איינער געקענט זען אויף זיין פנים אז ער איז ממש א שרף פון די מלאכי מעלה. **"לא תאר לו ולא הדר ונראהו ולא מראה ונחמדהו"** - וועז מען האט געקוקט אויף די צורה פון הייליגן אור החיים הקדוש, האט יעדער געזען אז דאס איז עפעס א העכערע, גלוסטיגע זאך.

די שמחה אין ירושלים און דאס גדלות פונעם אור החיים הקדוש

זיי שרייבן דארט ווייטער: **"הארץ האירה מכבודו"**. דאס מיינט אז וועז דער אור החיים הקדוש איז אנגעקומען, איז גאנץ ארץ ישראל און גאנץ ירושלים באלאכטן געווארן. מען דארף וויסן אז לויט'ן ספר **'קורא הדורות'** האט דער יישוב אין ירושלים דעמאלט שוין געציילט מער ווי טויזנט אידן.

זיי שרייבן ווייטער: **"ותשמח ציון אף גילה ורנן, הגדלנו השמחה מדי עברו בקרב מחננו, עת הזמיר הגיע עת דודים"**. דאס טייטש אז גאנץ ירושלים איז געווארן פריילעך ווען דער אור החיים הקדוש איז געקומען דארט וואוינען. זיי שרייבן דארט ווייטער: **"יתיבו יתבינן, ברוכי מברכינן, ברוך שחלק מחכמתו ליראיו"**. די ברכה וואס מען מאכט אויף די גדולי הדור, האבן זיי געשריבן אויפ'ן הייליגן אור החיים הקדוש.

זיי שרייבן ווייטער: **"כי עין בעין ראינו כמה גדול אדם זה. אי משום תורה, דמי פומיה דמר כמעין המתגבר, כולה כנהר שאינו פוסק, דקביע ליה דוכתי ולא קביע ליה שתי, שכל לומד חזרה ויגמור שקדים"**. זיי זאגן אז אויב מען קוקט אויף זיין תורה הקדושה - וואס כידוע האט דער הייליגער אור החיים הקדוש געלערנט מיט די תלמידים ממש פיר און צוואנציג שעה - זעט מען שוין דערין זיין גוואלדיגע גדלות.

פון די אנדערע זייט ברענגען זיי ארויס זיין עבודת הקודש און יראת שמים, און זיי שרייבן אזוי: **"ועל העבודה, עובד את רבו מאהבה עבודה שפירא, מתנהג בחסידות, תהלתו בקהל חסידים"**. נאכדעם רעכענען זיי אויס דעם דריטן עמוד, עמוד גמילות חסדים: **"ועל גמילות חסדים, אוזן שומעת ותאשרהו, נפלאו מעשיו מהדר זכותא דרבים"**.

דאס איז די הסכמה וואס די גדולי ירושלים האבן געשריבן אויפ'ן הייליגן אור החיים הקדוש נאך בחיי חיותו, וועז מען איז אנגעקומען אהין.

סיום און צוגרייטונג צום קומענדיגן פרק

מיר וועלן צוענדיגן דעם פרק מיט דעם וואס דער הייליגער **'מנחת אלעזר'** זי"ע האט געהאט א קבלה פונעם הייליגן **שינאווער רב** זי"ע.

כידוע איז דער מנחת אלעזר נאך געווען ביים שינאווער רב, וועלכער איז געווען אין ארץ הקודש, און ס'איז דא אסאך צו פארציילן דערווען. צווישן פסח און שבועות איז דער שינאווער רב געווען אין ירושלים.

נאך שבועות האט דער עולם געמיינט אז דער הייליגער שינאווער רב פארט שוין צוריק קיין חוץ לארץ, אבער למעשה האט ער געזאגט אז ער בלייבט נאך. וועז מען האט אים געפרעגט וואס די סיבה איז, האט ער געזאגט אז **ער וויל זיין דארט אויפ'ן יארצייט ט"ו תמוז ביים הייליגן ציון פון אור החיים הקדוש**.

זכותו דרבינו חיים בן רבי משה בן עטר יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן. אין דעם קומענדיגן פרק וועלן מיר בעזר ה' אריינגיין אין די פרטים פון דער נסיעה הקדושה פונעם אור החיים הקדוש קיין טבריא.

בס״ד

שיעורים דורך אויס די וואך

לשנת תשפ״ז לפ״ק

יום א׳ - מאמר הפרשה

יום ב׳ - אוצרות התפילה

יום ג׳ - אמונה בטחון

יום ד׳ - טבריא של מעלה

יום ה׳ - שבת קודש

עש״ק - יאהרצייטן

די שיעורים זענען 10-15 מינוט

קול פרדם התורה

718.506.9694

2 מינוט חיזוק

א טאג

דריקט 1 פון די מעין מעניו

מלוה מלכה

מיט א געשמאק

עינים טעלעפאון ליין

718.977.5554

פאר אלע טעגליכע שיעורים דריקט 0

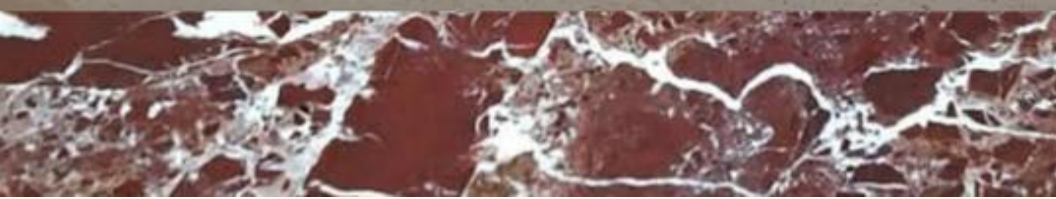

פרישט אויף אייער טאג
מיט א חיזוק שיעור פון בלויז

2 מינוט

דריקט נומבער "1" פון די מעין מעניו

קול פרדס התורה

718.506.9694